

WSPÓŁCZESNE
PROBLEMY
PRAWA PRYWATNEGO

KSIĘGA PAMIĄTKOWA KU CZCI
PROFESORA EDWARDA GNIEWKA

MODERN PROBLEMS
OF PRIVATE LAW

ESSAYS IN HONOUR OF
PROFESSOR EDWARD GNIEWEK

WSPÓŁCZESNE
PROBLEMY
PRAWA PRYWATNEGO

KSIĘGA PAMIĄTKOWA KU CZCI
PROFESORA EDWARDA GNIEWKA

MODERN PROBLEMS
OF PRIVATE LAW

ESSAYS IN HONOUR OF
PROFESSOR EDWARD GNIEWEK

REDAKTORZY KSIĘGI:
Jacek Gołaczyński, Piotr Machnikowski

REDAKCJA KSIĘGI:
Natalia Adamczyk

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2010**
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa
tel. 22 33 77 600
faks 22 33 77 601

Skład i łamanie: *Wydawnictwo C. H. Beck*
Druk i oprawa: *Elpil, Siedlce*
ISBN: 978-83-255-1986-5

WSPÓŁCZESNE
PROBLEMY
PRAWA PRYWATNEGO

KSIĘGA PAMIĄTKOWA KU CZCI
PROFESORA EDWARDA GNIEWKA

MODERN PROBLEMS
OF PRIVATE LAW

ESSAYS IN HONOUR OF
PROFESSOR EDWARD GNIEWEK

Autorzy

1. Justyna Balcarczyk
2. Gerard Bieniek
3. Łukasz Błaszczak
4. Jan Błeszyński
5. Roman Budzinowski
6. Beata Burian
7. Andrzej Cisek
8. Paweł Czechowski
9. Monika Drela
10. Wojciech Dubis
11. Jan Dvořák
12. Tadeusz Ereciński
13. Josef Fiala
14. Józef Frąckowiak
15. Zdzisław Gawlik
16. Mieczysław Goettel
17. Jacek Gołaczyński
18. Krzysztof Gołębiowski
19. Jacek Górecki
20. Katarzyna Górską
21. Jan Hurdik
22. Beata Janiszewska
23. Julian Jezioro
24. Wojciech J. Katner
25. Elżbieta Klat-Górska
26. Anastazja Kołodziej
27. Bogudar Kordasiewicz
28. Małgorzata Korzycka-Iwanow
29. Tadeusz Kuczyński
30. Marek Leśniak
31. Aleksander Lichorowicz
32. Agnieszka Łusznak-Zajac
33. Piotr Machnikowski
34. Elwira Marszałkowska-Krześ
35. Jacek Mazurkiewicz
36. Andrzej Mączyński
37. Ryszard Mikosz
38. Teresa Mróz
39. Mirosław Nazar
40. Adam Olejniczak
41. Aleksander Oleszko
42. Jadwiga Pazdan
43. Maksymilian Pazdan
44. Krzysztof Pietrzykowski
45. Jerzy Pisuliński
46. Wojciech Popiołek
47. Stanisław Prutis
48. Agnieszka Pyrzyńska
49. Małgorzata Pyziak-Szafnicka
50. Zbigniew Radwański
51. Ewa Rott-Pietrzyk
52. Ewa Rudkowska-Ząbczyk
53. Tadeusz Smyczyński
54. Jiří Spáčil
55. Anna Stangret-Smoczyński
56. Robert Stefanicki
57. Jerzy Strzebinczyk
58. Bartłomiej Swaczyna
59. Wojciech Szydło
60. Andrzej Śmieja
61. Petr Tégl
62. Monika Tenenbaum-Kulig
63. Zygmunt Truskiewicz
64. Magdalena Wilejczyk
65. Tadeusz Wiśniewski
66. Antoni Witosz
67. Krzysztof Zagrobelny
68. Dariusz Zawistowski

Edward Gniewek

Słowo wstępne

Profesor *Edward Gniewek* – nasz Mistrz i Przyjaciel

Edward Gniewek przebył długą drogę z malutkiej, zagubionej gdzieś pomiędzy górami koło Piwnicznej Zdroju wioski o nazwie Kokuszka, gdzie urodził się 8.11.1945 r., do Wrocławia, gdzie dziś w gronie przyjaciół i uczniów obchodzi sześćdziesięciopięciolecie urodzin i gdzie od ponad czterdziestu lat zajmuje się pracą naukową.

Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Starym Sączu na miejsce swojej dalszej nauki wybrał odległy Wrocław. Tu w latach 1963–1968 studiował prawo pod opieką tak znakomitych nauczycieli i wychowawców, jak profesorowie *Andrzej Stelmachowski*, *Franciszek Longchamps*, *Andrzej Mycielski*, *Jan Baszkiewicz*, *Kazimierz Orzechowski*, *Witold Świda*, *Maria Lipczyńska*, *Stanisław Hubert*, by wymienić tylko niektórych.

Zaraz po ukończeniu studiów rozpoczął karierę akademicką, początkowo jako stażysta w Instytucie Prawa Cywilnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego, następnie (od 1969 r.) jako asystent, a później (od 1970 r.) starszy asystent. Równocześnie odbył pozaetatową aplikację sądową w Sądzie Wojewódzkim we Wrocławiu, zakończoną w 1970 r. egzaminem sędziowskim. Przygodę z wymiarem sprawiedliwości odłożył jednak na później, a skupił się na pracy naukowej. Tę prowadził pod opieką śp. prof. *Andrzeja Stelmachowskiego*, którego do dziś uważa za swojego Mistrza. Zmienne losy uniwersyteckiej kariery prof. *Stelmachowskiego*, a raczej zmienne kaprysy ówczesnej władzy, najpierw umożliwiły młodemu *Edwardowi Gniewkowi* uczestnictwo w seminarium magisterskim tego wybitnego cywilisty, przeniesionego wówczas „karnie” do Wrocławia, potem jednak nie pozwoliły uczniowi na skorzystanie z bezpośredniej pieczy naukowej mistrza, ten bowiem, „ułaskawiony”, powrócił na macierzysty Uniwersytet Warszawski. W efekcie promotorem rozprawy doktorskiej „Nabycie własności nieruchomości rolnych przez posiadaczy”, obronionej w 1974 r., był prof. *Jan Kosik*, natomiast prof. *Stelmachowski* formalnie był tylko jej recenzentem, choć jego rzeczywisty wpływ na kształt tej pracy był większy, doktorant utrzymywał bowiem kontakt ze swoim Nauczycielem, a także odbył u niego w Warszawie staż naukowy. Niezwłocznie po uzyskaniu doktoratu *Edward Gniewek* został adiunktem w Instytucie Prawa Cywilnego wrocławskiego Wydziału Prawa.

W pierwszym okresie pracy naukowej *Edward Gniewek* korzystał z wiedzy i życzliwości nie tylko profesorów *Stelmachowskiego* i *Kosika*, ale także pozostałych wrocławskich cywilistów, zwłaszcza prof. *Józefa Fiemy* i prof. *Alfreda Kleina*. We wdzięcznej pamięci zachował też swoich starszych kolegów, a przede wszystkim niezjącego już, niestety, przyjaciela – *Waleriana Pańkę*. Profesorowi *Kosikowi* w znacznym stopniu zawdzięcza – jak sam wspomina – uzyskanie habilitacji, profesor bowiem z właściwą sobie skrupulatnością i dyscypliną nadzorował postępy wypromowanych przez siebie doktorów w pracy nad rozprawami habilitacyjnymi.

Stopień naukowy doktora habilitowanego Jubilat uzyskał w 1986 r., na podstawie rozprawy „Własność osobista lokali mieszkalnych w prawie polskim”. W następnym roku został powołany na stanowisko docenta, a w 1991 r. – profesora nadzwyczajnego. Tytuł naukowy

profesora nauk prawnych otrzymał w roku 1997, a po trzech latach Uniwersytet powierzył mu stanowisko profesora zwyczajnego.

Wcześniej, w latach 1988–1991, prof. *Edward Gniewek* pełnił w Uniwersytecie Wrocławskim funkcję prorektora do spraw studenckich. W trudnych warunkach przemian ustrojowych, protestów politycznych i strajków studenckich, dzięki swojej umiejętności rozmawiania z młodymi ludźmi, dzięki głębokiemu zrozumieniu ich – a właściwie wspólnych – potrzeb Profesor przyczynił się do skonstruowania nowego modelu samorządności studenckiej.

Jubliat jest człowiekiem otwartym, łatwo nawiązującym kontakty oraz towarzyskim i te jego cechy wielokrotnie pomagały mu w pracy naukowej. Jeszcze w latach siedemdziesiątych zaczęła się przyjaźń i współpraca prof. *Edwarda Gniewka* z cywilistami z Uniwersytetu Masaryka w Brnie, najpierw z prof. *Josefem Macurem*, później z jego uczniami – *Josefem Fialą*, *Janem Hurdikiem* i *Milaną Hrušakovą*. W późniejszym czasie podobnie przyjacielskie stosunki Profesor nawiązał z katedrą prawa cywilnego Uniwersytetu Karola w Pradze, zwłaszcza z prof. *Janem Dvořakiem* i dr. *Petrem Téglem*.

Równie dawne i serdeczne kontakty łączą prof. *Gniewka* z innymi, najbliższymi sąsiadami – środowiskiem cywilistów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Tu także współpraca naukowa zapoczątkowana jeszcze przez prof. *Jana Kosika* przerodziła się w osobiste przyjaźnie. Trzecią grupą, z którą od dawna łączą Profesora ścisłe więzi, jest warszawskie i białostockie grono uczniów prof. *Andrzeja Stelmachowskiego*. Z biegiem czasu, zwłaszcza po objęciu funkcji kierownika Zakładu Prawa Cywilnego i Prawa Międzynarodowego Prywatnego, podobnie bliskie relacje udało się prof. *Gniewkowi* nawiązać z innymi ośrodkami cywilistycznymi w kraju.

W 1991 roku prof. *Edward Gniewek* objął funkcję sędziego w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu. Szybko stał się instytucją wrocławskiego wymiaru sprawiedliwości, nie tylko ze względu na znakomite kompetencje i wielką rzetelność, ale także z powodu ogromnego osobistego zaangażowania i troski o zachowanie należytego poziomu merytorycznego zarówno wymiaru sprawiedliwości, jak i pomocy prawnej. Wielu sędziów sądów niższych instancji, adwokatów i radców prawnych uczyło się prawa z uzasadnień wyroków Profesora, niejedni z nich jednak znalazł też w tych uzasadnieniach gorzkie słowa na temat jakości swojej pracy.

Na osobne wymienienie zasługuje długotrwała współpraca i serdeczna przyjaźń łącząca prof. *Edwarda Gniewka* ze środowiskiem notarialnym, zarówno dolnośląskim, jak i ogólnopolskim. Przyczyniły się do niej zarówno wieloletnie pełnienie przez Profesora funkcji sędziego wizytatora do spraw notarialnych we wrocławskim Sądzie Apelacyjnym, jak i jego naukowe zainteresowania, koncentrujące się na problematyce obrotu nieruchomościami. Profesor jest przyjacielem polskiego notariatu, a i my w działalności naukowej i organizacyjnej Zakładu i Instytutu Prawa Cywilnego Uniwersytetu Wrocławskiego mogliśmy wielokrotnie korzystać z życzliwości i wsparcia notariuszy.

Na czele Zakładu Prawa Cywilnego i Prawa Międzynarodowego Prywatnego stanął Jubilat w roku 1993. Zbieg niepomysłnych okoliczności – śmierć jednych profesorów, odejście na emeryturę innych – sprawiły, że zakład ten nie należał wówczas do wiodących zespołów cywilistycznych w Polsce. Wyłącznie ogromne zaangażowanie prof. *Edwarda Gniewka*, Jego talent organizacyjny, a przede wszystkim Jego niezwykle wyczucie i umiejętności doboru i kierowania ludźmi sprawiły, że wrocławska cywilistyka zajmuje dziś mocniejszą pozycję w polskim świecie prawniczym. W ogromnej mierze przyczyniły się do tego własne dzieła Profesora. Ich lista jest obszerna, zamieszczamy ją dalej, tu natomiast chcemy wymienić najważniejsze: monografie „Nabywanie własności gruntów rolnych przez posiadaczy” (Wrocław 1976), „Własność

osobista lokali mieszkalnych w prawie polskim” (Wrocław 1986), „Własność osobista domów mieszkalnych w prawie polskim” (Wrocław 1990), „Obrót nieruchomościami państwowymi i komunalnymi” (Kraków 1994), „Obrót nieruchomościami skarbowymi i samorządowymi” (Kraków 1999); wielokrotnie wznawiane podręczniki „Prawo rzeczowe” i „Podstawy prawa cywilnego” (którego Profesor był redaktorem i współautorem); duże fragmenty tomów „Systemu Prawa Prywatnego” poświęconych prawu rzeczowemu (t. 3 pod red. śp. prof. *Tomasza Dybowski* oraz t. 4, którego redaktorem jest prof. *Edward Gniewek*); obszerny, liczący ponad osiemset stron komentarz do Księgi II Kodeksu cywilnego („Kodeks cywilny. Księga druga – Własność i inne prawa rzeczowe. Komentarz”, Kraków 2001); oraz komentarz do całego Kodeksu cywilnego, którego Profesor jest redaktorem i współautorem („Kodeks cywilny. Komentarz”, w trzech już wydaniach).

Dwie cechy dorobku naukowego Jubilata rzucają się szczególnie w oczy. Po pierwsze, chciał i potrafił tworzyć duże dzieła – systemy, komentarze, podręczniki. W okresie po 1990 r., który jest czasem najaktywniejszej działalności pisarskiej Profesora, stworzył On swoimi pracami tak potrzebny zasadniczy zrąb nauki o prawie rzeczowym, zaniedbanym w czasach socjalizmu, a niezmiernie istotnym w gospodarce rynkowej. Po drugie, prof. *Edward Gniewek* jest miłośnikiem i mistrzem wspólnej pracy naukowej. Wiele z jego osiągnięć to prace, których jest nie tylko współautorem, ale i redaktorem, a w istocie – pomysłodawcą, projektantem, organizatorem i (musimy to przyznać) surowym niekiedy nadzorcą. Począwszy od zbioru artykułów poświęconego pamięci prof. *Janiny Dąbrowy* („Prace cywilistyczne”, Wrocław 1994), przez księgę pamiątkową prof. *Alfreda Kleina* („O źródłach i elementach stosunków cywilnoprawnych”, Kraków 2000) i inne prace zbiorowe, aż po komentarz do Kodeksu cywilnego i „System Prawa Prywatnego”, prof. *Gniewek* wielokrotnie organizował wspólną pracę naukową. Dzięki tym zamiłowaniom i umiejętnościom Profesora wszyscy Jego uczniowie mogli od wczesnych etapów kariery uczestniczyć w życiu naukowym i publikować swoje prace. Poznawszy twardy, wymagający i krytyczny styl pracy swoich nauczycieli, sam przyjął inną metodę – namawiał i zachęcał do pisania (niektórzy powiedzą, że zmuszał), pomagał i chwalił, choć nigdy bezkrytycznie. Dzięki temu w krótkim czasie mogły powstać duże i dobrze przyjęte dzieła zbiorowe autorstwa cywilistów wrocławskich. I niezależnie od tego, jak trudne było zadanie i jak poważne były – osobiste czy zawodowe – przeszkody, które utrudniały nam jego realizację, nigdy nikomu przez myśl nie przeszło, by odmówić, nie zrobić czegoś na czas czy zgodnie z życzeniami Profesora. I nie dlatego, byśmy się obawiali jakichś sankcji. Wystarczającą motywacją było, że Profesor czegoś od nas oczekuje i nie można Go zawieść. Znamy wiele środowisk naukowych w Polsce i zagranicą, ale w nielicznych tylko widzieliśmy takie osobiste przywiązanie i lojalność kolegów i uczniów, jakim cieszy się prof. *Edward Gniewek* we Wrocławiu.

Rolę Jubilata w kształtowaniu wrocławskiego i krajowego środowiska cywilistycznego można próbować przedstawić za pomocą liczb. Dwanaście wypromowanych doktoratów, blisko trzydzieści recenzji doktorskich, dziewięć recenzji w przewodach habilitacyjnych i pięć recenzji w postępowaniach o nadanie tytułu profesora to imponujące osiągnięcia. Liczby nie oddają jednak istoty rzeczy. Profesor *Edward Gniewek* jest dla nas nie tylko życzliwym promotorem czy recenzentem. Przede wszystkim dla młodszych z nas jest opiekunem, a dla starszych – przyjacielem. Wszyscy zawdzięczamy mu w jakimś stopniu to, kim dziś jesteśmy.

Drogi Profesorze, Kochany Edwardzie – żyj nam sto lat!

Współpracownicy i uczniowie

Spis treści

Słowo wstępne	VII
Wykaz opublikowanych prac	XVII
Wykaz skrótów	XXIII
<i>Justyna Balcarczyk</i>	
Prawo do sportowego wizerunku w ujęciu prawa polskiego	1
<i>Gerard Bieniek</i>	
Założenia konstrukcyjne służebności przesyłu <i>de lege lata</i> i <i>de lege ferenda</i>	9
<i>Łukasz Błaszczak</i>	
Pozycja procesowa prokuratora i Rzecznika Praw Obywatelskich w postępowaniu nieprocesowym w sprawach z zakresu prawa rzeczowego (wybrane zagadnienia)	19
<i>Jan Błeszyński</i>	
Twórczość jako przesłanka ochrony w polskim prawie autorskim w świetle doktryny i orzecznictwa	27
<i>Roman Budzinowski</i>	
Prawo prywatne a regulacja stosunków społecznych w rolnictwie	41
<i>Beata Burian</i>	
Czynności prawne będące przedmiotem skargi pauliańskiej	53
<u>Andrzej Cisek</u>	
Strony postępowania w przedmiocie podziału nieruchomości – wybrane zagadnienia ...	69
<i>Paweł Czechowski</i>	
Dochodzenie roszczeń za przejęte na własność państwa grunty warszawskie z uwzględnieniem problematyki nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych	83
<i>Monika Drela</i>	
Czas trwania prawa odrębnej własności lokalu a wygaśnięcie prawa użytkowania wieczystego	95
<i>Wojciech Dubis</i>	
Uwagi o odpowiedzialności odszkodowawczej pełnomocnika rzekomego	105
<i>Jan Dvořák, Jiří Spáčil</i>	
K úpravě společného jmění manželů v českém občanském zákoníku	115
<i>Tadeusz Ereciński</i>	
Niezawisłość sędziowska a swoboda orzekania w sprawach cywilnych	123
<i>Józef Frąckowiak</i>	
Charakter prawny spółki jawnej – oparte na konstrukcji współwłasności łącznej zrzeczenie współników czy odrębna od nich osoba	135
	XI

<i>Zdzisław Gawlik</i> W sprawie przyszości użytkowania wieczystego.....	149
<i>Mieczysław Goettel</i> Sytuacja prawna zwierząt w świetle przepisów kodeksu cywilnego o porzuceniu i zawłaszczeniu rzeczy	159
<i>Jacek Gołaczyński</i> Zastaw – wnioski <i>de lege ferenda</i> . Przepisy ogólne	171
<i>Krzysztof Gołębiowski</i> Uwagi o wpływie niektórych przepisów o małżeńskim ustawowym ustroju majątkowym na zasady występowania małżonków w obrocie cywilnoprawnym	181
<i>Jacek Górecki</i> O potrzebie uregulowania w Kodeksie cywilnym umowy darowizny na wypadek śmierci	193
<i>Katarzyna Górka</i> Skutki procesowe daty pewnej	203
<i>Jan Hurdík, Josef Fiala</i> Proměny dobré víry v českém občanském právu	211
<i>Beata Janiszewska</i> O „służebności gruntowej ogródka przydomowego” na nieruchomości wspólnej	221
<i>Julian Jezioro</i> „Własność intelektualna” – wybrane zagadnienia	235
<i>Wojciech J. Katner</i> Ochrona własności w Kodeksie cywilnym i w propozycjach nowego Kodeksu	245
<i>Elżbieta Klat-Górska</i> Uwłaszczenie według art. 6 ustawy z 24.2.1989 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz o zmianie ustawy o podatku rolnym	257
<i>Anastazja Kołodziej</i> Ograniczenie w czasie dochodzenia roszczeń i wykonywania prawa odstąpienia od umowy z ustawy o sprzedaży konsumenckiej – wybrane zagadnienia	265
<i>Bogudar Kordasiewicz</i> Zaskarżenie „w części” orzeczenia SKO w sprawie aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego	277
<i>Małgorzata Korzycka-Iwanow</i> „Żywność” w kontekście odpowiedzialności cywilnej za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny	289
<i>Tadeusz Kuczyński</i> Kierunki rozwoju pragmatyk zawodowych (służbowych)	299

<i>Marek Leśniak</i> Kilka uwag dotyczących praktyki notarialnej w zakresie sporządzania protokołu Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy po wejściu w życie ustawy z 5.12.2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz ustawy o obrocie instrumentami finansowymi	309
<i>Aleksander Lichorowicz</i> Ustalenie wysokości spląt z gospodarstwa rolnego (uwagi <i>de lege ferenda</i>)	319
<i>Agnieszka Łuszkak-Zajęc</i> Kilka uwag o służebnościach gruntowych ustanawianych na użytkowaniu wieczystym	325
<i>Piotr Machnikowski</i> Nabycie własności rzeczy ruchomej od nieuprawnionego – dziś i jutro	335
<i>Elwira Marszałkowska-Krześ, Ewa Rudkowska-Ząbczyk</i> Dowód z dokumentu w świetle projektowanych zmian Kodeksu cywilnego	347
<i>Jacek Mazurkiewicz</i> Wokół prawnych przesłanek rejestracji i kontroli działalności kościołów i związków wyznaniowych	357
<i>Andrzej Mączyński</i> Ustawowe odesłania do umów międzynarodowych i rozporządzeń unijnych dotyczących prawa prywatnego międzynarodowego	373
<i>Ryszard Mikosz</i> Użytkowanie górnictwa – kilka uwag <i>de lege ferenda</i>	385
<i>Teresa Mróz</i> Mażeńskie umowy majątkowe w świetle zasady swobody umów	395
<i>Mirosław Nazar</i> Najem okazjonalny	407
<i>Adam Olejniczak</i> Uwagi o pojęciu części składowej nieruchomości na tle art. 49 KC	419
<i>Aleksander Oleszko</i> Staranność zawodowa notariusza a zarzut wadliwie sporządzonej czynności notarialnej	429
<i>Jadwiga Pazdan</i> O zakresie i sposobie wykonywania służebności gruntowej	439
<i>Maksymilian Pazdan</i> Nazwisko w prawie prywatnym międzynarodowym	445
<i>Krzysztof Pietrzykowski</i> Przekształcenia spółdzielczych lokatorskich i własnościowych praw do lokali w prawa odrębnej własności	459

<i>Jerzy Pisuliński</i> Zasada szczególowości i akcesoryjności hipoteki po nowelizacji	471
<i>Wojciech Popiołek</i> O dziedziczeniu udziału w spółce jawnej	485
<i>Stanisław Prutis</i> Relacje pomiędzy cywilną a administracyjną metodą regulacji prawnej na przykładzie instytucji prawa rolnego	495
<i>Agnieszka Pyrżyńska</i> Uwagi o statusie prawnym wspólnoty mieszkaniowej	509
<i>Małgorzata Pyziak-Szafnicka</i> Stosowanie art. 59 KC w razie naruszenia umownego prawa pierwokupu, czyli rzecz o budowaniu pomnika Kodeksu cywilnego	515
<i>Zbigniew Radwański</i> Uwagi ogólne o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia	525
<i>Ewa Rott-Pietrzyk</i> Dopuszczalność potwierdzenia czynności rzekomego organu	535
<i>Tadeusz Smoczyński</i> Uwagi o wiarygodności ksiąg wieczystych	547
<i>Anna Stangret-Smoczyńska</i> Podstawa wpisu hipoteki bankowej – tendencje legislacyjne	557
<i>Robert Stefanicki</i> Charakter prawny gwarancji handlowej	565
<i>Jerzy Strzebinczyk</i> Kontakty z dziećmi	579
<i>Bartłomiej Swaczyna</i> Obowiązek alimentacyjny między byłymi małżonkami <i>de lege ferenda</i>	593
<i>Wojciech Szydło</i> Ustanawianie odrębnej własności części składowych rzeczy ruchomych – niedopuszczalny wyłom systemowy czy gospodarcza konieczność?	603
<i>Andrzej Śmieja</i> Wykładnia pojęcia „szkoda” a podstawy prawne odpowiedzialności za doznaną krzywdę	617
<i>Petr Těgl</i> Metamorfozy czeskiego prawa prywatnego	627
<i>Monika Tenenbaum-Kulig</i> Uprawnienia wierzyciela nieodstępującego od umowy zabezpieczonej zadatkiem – na tle uchwały Sądu Najwyższego z 25.6.2009 r. (III CZP 39/09)	639
<i>Zygmunt Truszkiewicz</i> Jeszcze raz o rozszerzonej skuteczności prawa dożywocia	651

<i>Magdalena Wilejczyk</i> Umowy nacechowane wyzyskiem	663
<i>Tadeusz Wiśniewski</i> O potrzebie zachowania instytucji prawa zatrzymania w przyszłym Kodeksie cywilnym	671
<i>Antoni Witosz</i> Likwidacja spółek handlowych w Kodeksie spółek handlowych. Stan obecny a stan pożądany	683
<i>Krzysztof Zagrobelny</i> Kilka uwag o gwarancji zapłaty za roboty budowlane w ujęciu Kodeksu cywilnego	691
<i>Dariusz Zawistowski</i> Problematyka zasiedzenia służebności gruntowych przez Skarb Państwa na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego	703

Wykaz opublikowanych prac naukowych Profesora *Edwarda Gniewka*

1. Z problematyki prawnej umów przedwstępnych, NP 1970, Nr 7–8, s. 1045–1056.
2. Glosa do wyroku SN z 26.9.1969 r., II CR 495/69, PiP 1971, z. 7, s. 185 (współautor *S. Prutis*).
3. Indywidualne gospodarstwa rolne ekonomicznie słabe w powiecie lubińskim, ZBRU 1972, z. 54, s. 142 (współautor *A. Policiński*).
4. Dziedziczenie testamentowe gospodarstw rolnych, NP 1972, Nr 10, s. 1528–1535.
5. Glosa do orzeczenia GKA z 28.12.1970 r., BO 2522/70, OSPiKA 1972, Nr 12, poz. 221, s. 529–523 (współautor *S. Prutis*).
6. Nabycie własności gruntów rolnych przez nieformalnych nabywców w świetle ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, PPIA 1973, Nr IV, s. 157–168.
7. Glosa do uchwały SN z 16.3.1972 r., III CZP 8/72, PiP 1973, z. 5, s. 160.
8. Struktura własności ziemi, [w:] *Przemiany własności ziemi w rolnictwie polskim*, Wrocław–Kraków–Gdańsk 1974, s. 29–66.
9. Glosa do decyzji (aktu własności ziemi) Powiatowej Komisji do spraw uwłaszczenia w Środzie Śląskiej, Nr 83/1972 z 15.9.1972 r., PPIA 1976, Nr VI, s. 283–288.
10. Nabycie własności gruntów rolnych przez posiadaczy. Podstawowe zagadnienia ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, AUWr 1976, Prawo LVIII, s. 141.
11. Glosa do uchwały SN z 15.6.1978 r., III CZP 34/78, PiP 1979, z. 7, s. 167–169.
12. Przeniesienie własności a umowa przedwstępna, NP 1979, z. 7–8, s. 52–62.
13. Wydobywanie kopalin przez właścicieli gospodarstw rolnych, PPG 1980, Nr 4, s. 7–25.
14. Realizacja roszczenia o zawarcie umowy przyrzeczonej, AUWr 1983, Prawo CV, s. 65–79.
15. Glosa do wyroku SN z 4.11.1981 r., I PR 80/81, OSP 1983, Nr 1, poz. 18, s. 43–45.
16. Glosa do uchwały SN z 28.4.1982 r., III CZP 11/82 PiP 1983, z. 9, s. 142.
17. Własność osobista domów letniskowych, PPIA 1985, Nr 20, s. 171–181.
18. Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych rolników-emerytów, [w:] *Ochrona praw człowieka starego*, AUWr 1986, Prawo CXXXV, s. 53–51.
19. Własność osobista lokali mieszkalnych w prawie polskim, AUWr 1986, Prawo CXLV, s. 214.
20. Odrębna własność lokali mieszkalnych w świetle ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, NP 1987, Nr 5, s. 28–43.
21. Własność osobista domów mieszkalnych w prawie polskim, AUWr 1990, Prawo CLXXIX, s. 115.
22. O tworzeniu zasobu mieszkań zakładowych – kilka refleksji jurydycznych, [w:] *Prace prawnicze*, AUWr 1990, Prawo CLXXXVI, s. 55–67.

23. W kwestii statusu prawnorzecowego powierzchniowych wód płynących i współwystępujących elementów naturalnych środowiska wodnego, PPIA 1990, Nr 21, s. 79–94.
24. Nowelizacja kodeksu cywilnego Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej, PPIA 1990, Nr 21, s. 153–176 (współautor *J. Fiala*).
25. O przekształceniach prawa do nieruchomości państwowych osób prawnych, PiP 1991, z. 12, s. 59–66.
26. Sprzedaż lokali państwowych i komunalnych dotychczasowym najemcom, [w:] Prace cywilistyczne, AUWr 1994, Prawo CCXXXVIII, s. 45–51.
27. Obrót nieruchomościami państwowymi i komunalnymi, Kraków 1994, s. 193.
28. „Wspólnota mieszkaniowa” według ustawy o własności lokali, *Rej.* 1995, Nr 1, s. 34–46.
29. Odpowiedzialność za zobowiązania spółek cywilnych – zagadnienia sporne, [w:] Spółka jako podmiot gospodarczy, AUWr 1995, Prawo CCXLII, s. 25–37.
30. Nieruchomość wspólna według ustawy o własności lokali, KPP 1995, Nr 2, s. 170–180.
31. Glosa do uchwały SN z 2.8.1994 r., III CZP 96/94, *Rej.* 1995, Nr 4, s. 146–155.
32. O skutkach przyznania zdolności sądowej spółkom cywilnym w postępowaniu przed sądami gospodarczymi, PS 1995, Nr 11–12, s. 33–43.
33. Podział gruntu w trybie rozporządzenia prawem użytkowania wieczystego, [w:] Problematyka prawna nieruchomości w praktyce notarialnej, Lublin 1995, s. 33–43; także [w:] Obrót nieruchomościami w praktyce notarialnej, Kraków 1997, s. 23–33.
34. O znaczeniu prawnym decyzji zatwierdzającej projekt podziału nieruchomości – dalszy głos w dyskusji, *Rej.* 1996, Nr 1, s. 9–18.
35. Prawo rzeczowe, Poznań–Kluczbork 1996, s. 375.
36. O reprivatyzacji mienia państwowego – refleksje ogólne, [w:] Przekształcenia własnościowe w Polsce. Determinanty prawne, Białystok 1996, s. 185–198.
37. Glosa do uchwały SN z 22.9.1995 r., III CZP 119/95, OSP 1996, Nr 3, poz. 56, s. 139–141.
38. Reżim prawny garaży spółdzielczych, *Rej.* 1996, Nr 6, s. 35–51.
39. Glosa do postanowienia SN z 27.9.1995 r., III CZP 83/95, OSP 1996, Nr 6, poz. 108, s. 273–275.
40. Akt notarialny jako tytuł egzekucyjny, [w:] Problematyka prawna reprivatyzacji notariatu polskiego, Poznań–Kluczbork 1996, s. 47–64.
41. Pytania i odpowiedzi, *Rej.* 1996, Nr 11, s. 110–116.
42. Muszę replikować, *Rej.* 1997, Nr 3, s. 93–99.
43. Uwagi polemiczne do projektu nowej ustawy o gospodarce nieruchomościami, KPP 1997, Nr 2, s. 289–299.
44. Prawo rzeczowe, Warszawa 1997, s. 311; wyd. 2, Warszawa 1999, s. 307; wyd. 3, Warszawa 2000, s. 305; wyd. 4, Warszawa 2002, s. 303; wyd. 5, Warszawa 2003, s. 303; wyd. 6, Warszawa 2006, s. 311; wyd. 7, Warszawa 2008, s. 312.
45. Dopuszczalność przelewu nabytej w trybie przetargu wierzycelności o zawarcie umowy sprzedaży lub ustanowienia użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiących własność gmin lub Skarbu Państwa, *Rej.* 1997, Nr 6, s. 22–35.

46. Katalog praw rzeczowych w przyszłej kodyfikacji prawa cywilnego – refleksje wstępne, *Rej.* 1998, Nr 4, s. 25–44.
47. Utrata zdolności sądowej przez osobę prawną w trakcie trwania procesu, *Rej.* 1998, Nr 5, s. 75–90.
48. Podstawy prawa cywilnego i handlowego, Wrocław 1998; redakcja i autorstwo w części I rozdziałów I–IV, s. 31–53 oraz rozdziałów X–XII, s. 150–172.
49. O przyszłości użytkowania wieczystego, *Rej.* 1999, Nr 2, s. 11–30.
50. Obrót nieruchomościami skarbowymi i samorządowymi, Kraków 1999, s. 467.
51. O uniwersalnej zasadzie przestrzegania prawa przez notariusza, [w:] II Kongres Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej. Referaty i opracowania, Poznań–Kluczbork 1999, s. 45–60.
52. Nadzór nad legalnością uchwał organów samorządu notarialnego, *Rej.* 1999, Nr 8, s. 17–30.
53. Recenzja: *Aleksander Oleszko*, Ustrój polskiego notariatu, *Rej.* 2000, Nr 1, s. 207–213.
54. Glosa do uchwały SN z 15.6.1999 r., III CZP 17/99, *OSP* 2000, Nr 2, poz. 21.
55. Umowa wyłączenia wspólności majątkowej małżeńskiej w praktyce notarialnej, *Rej.* 2000, Nr 2, s. 176–183.
56. O potrzebie szczególnej ostrożności notariusza przy dokonywaniu czynności z udziałem osób starszych, *Rej.* 2000, Nr 5, s. 210–218.
57. Problem udziału we współwłasności (wspólności) łącznej, [w:] *E. Gniewek* (red.), O źródłach i elementach stosunków cywilnoprawnych, Księga pamiątkowa ku czci Prof. Alfreda Kleina, Kraków 2000, s. 93–114.
58. Charakter majątku osobowych spółek handlowych, [w:] *Kodeks spółek handlowych, Studia i materiały*, Poznań–Kluczbork 2001, s. 331–344.
59. Uwagi do projektowanych zmian przepisów kodeksu cywilnego dotyczących zawierania umów (współautorzy *A. Łusznak-Zajac, P. Machnikowski*), *KPP* 2001, Nr 1, s. 99–113.
60. Kodeks cywilny. Księga druga – Własność i inne prawa rzeczowe. Komentarz, Kraków 2001, s. 833.
61. Glosa do uchwały SN z 21.6.2001 r., III CZP 16/01, *OSP* 2002, Nr 2, poz. 17, s. 74–76.
62. O skutkach naruszenia zasad pierwszeństwa nabycia nieruchomości skarbowych i samorządowych – krótka polemika, *PS* 2002, Nr 10, s. 105–108.
63. Podstawy prawa cywilnego i handlowego, t. I–II, Warszawa 2002, redakcja całości oraz autorstwo w t. I, cz. I, rozdziałów I–IV (Pojęcie prawa cywilnego; Źródła prawa cywilnego; Stosunek cywilnoprawny), s. 3–27 oraz rozdziałów X–XII (Prawo podmiotowe; Przedawnienie roszczeń i terminy zawite; Ochrona praw podmiotowych), s. 147–172; wyd. II (jednotomowe), Podstawy prawa cywilnego, Warszawa 2005, s. 3–27, 163–190; wyd. III (jednotomowe), Podstawy prawa cywilnego, Warszawa 2010, s. 3–27 i 169–194.
64. Glosa do wyroku SN z 27.2.2002 r., III CKN 38/01, *OSP* 2003, Nr 5, poz. 58, s. 252–254.
65. Glosa do uchwały SN z 17.1.2003 r., III CZP 79/02, *Rej.* 2003, Nr 5, s. 149–159.